

Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
M. SZPUNAR
представено на 6 юни 2018 година¹

Дело C-149/17

Bastei Lübbe GmbH & Co. KG
срещу
Michael Strotzer

(Преюдициално запитване, отправено от Landgericht München I (Областен съд Мюнхен I, Германия))

„Преюдициално запитване — Авторско право и сродни права — Директива 2001/29/ЕО — Спазване на правата върху интелектуална собственост — Директива 2004/48/ЕО — Обезщетяване в случай на обмен на файлове в нарушение на авторските права — Интернет връзка, достъпна за членове на семейството на притежателя ѝ — Освобождаване на притежателя на връзката от отговорност, без да е необходимо да се уточнява по какъв начин тя е била използвана от члена на семейството“

Въведение

1. Докато материалното право в областта на интелектуалната собственост е частично хармонизирано в правото на Съюза, процедурите за санкциониране на нарушенията на това право и за поправяне на причинените с тях вреди по принцип се уреждат от вътрешното право на държавите членки. При все това правото на Съюза поставя определени изисквания, които не се ограничават само до критерия за ефективност, прилаган обичайно във връзка с процесуалната автономия на държавите членки.
2. Настоящото дело повдига въпроса за обхвата на посочените изисквания и за връзката им с основните права. Тези проблеми вече са били поставяни пред Съда, но настоящото дело ще му даде възможност да развие и доуточни практиката си в това отношение.

¹ Език на оригиналния текст: френски.

Правна уредба

Правото на Съюза

3. Член 3, параграф 1 и параграф 2, буква б) от Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество² гласи:

„1. Държавите членки предоставят на авторите изключително право да разрешават или забраняват публичното разгласяване на техни произведения по жичен или безжичен път, включително предоставяне на публично разположение на техни произведения по такъв начин, че всеки може да има достъп до тях от място и във време, самостоятелно избрани от него.

2. Държавите членки предвиждат за авторите изключително право да разрешават или забраняват предоставяне на публично разположение по жичен или безжичен път по такъв начин, че всеки да има достъп до тях от място и във време, самостоятелно избрани от него:

[...]

б) за продуценти на звукозаписи — на техните звукозаписи;

[...]“.

4. Съгласно член 8, параграфи 1 и 2 от същата директива:

„1. Държавите членки предвиждат съответни санкции и средства за правна защита по отношение на нарушения на правата и задълженията, определени в настоящата директива, и вземат всички необходими мерки, за да гарантират прилагането на тези санкции и средства за правна защита. Санкциите са ефективни, съразмерни и възпиращи.

2. Всяка държава членка взема необходимите мерки, за да гарантира притежателите на права, чиито интереси са засегнати от нарушаващата дейност, извършена на тяхна територия, да могат да предявят иск за щети [...]“.

5. Член 2, параграфи 1 и 2 от Директива 2004/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно упражняването на права върху интелектуалната собственост³ гласи:

„1. Без да се засягат средствата, които са или могат да бъдат предвидени в законодателството на Общността или в националното законодателство, доколкото тези средства могат да са по-благоприятни за притежателите на права, мерките, процедурите и средствата за защита, предвидени в настоящата директива, се прилагат в съответствие с член 3 за всички нарушения на права върху интелектуална собственост, както е предвидено в законодателството на Общността и/или в националното законодателство на съответната държава членка.

2. Настоящата директива не накърнява специфичните разпоредби за упражняване на права и за изключения, които се съдържат в законодателството на Общността, което се отнася за авторското право и сродните му права, и по-специално [...] в Директива [2001/29], и по-специално членове 2—6 и член 8 от нея“.

2 ОВ L 167, 2001 г., стр. 10; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 230.

3 ОВ L 157, 2004 г., стр. 45; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 2, стр. 56.

6. Съгласно член 3 от тази директива:

„1. Държавите членки предвиждат мерки, процедури и средства, които са необходими за гарантиране на изпълнението на права върху интелектуалната собственост, обхванати от настоящата директива. Тези мерки, процедури и средства за защита са лоялни и справедливи и не могат да бъдат ненужно сложни или скъпи, нито да са свързани с неразумни срокове или с неоправдани забавяния.

2. Също така тези мерки, процедури и средства за защита са ефективни, пропорционални и разубеждаващи и се прилагат по начин, чрез който се избягва създаването на препятствия пред законната търговия и се предвиждат предпазни механизми срещу злоупотреба с тях“.

7. Член 6, параграф 1, първо изречение от същата директива предвижда:

„Държавите членки гарантират, че по заявление на страна, която е представила разумно налични доказателства, достатъчни за подкрепа на своите претенции, и при аргументиране на предявените претенции е посочила доказателства, които се намират под контрола на противостоящата страна, компетентните съдебни органи могат да постановят тези доказателства да се представят от противостоящата страна, което подлежи на опазване на поверителната информация“.

8. На последно място, съгласно член 13, параграф 1, първа алинея от Директива 2004/48:

„Държавите членки гарантират, че по заявление на увредената страна компетентните съдебни органи постановяват на нарушителя, който съзнателно или при разумни основания да съзнава това е предприел действия, с които е нарушил права, да заплати на притежателя на правата обезщетение съобразно действителните вреди, понесени от последния в резултат на нарушението“.

Германското право

9. Член 97 от Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte — Urheberrechtsgesetz (Закон за авторското право и родните му права) от 9 септември 1965 г. гласи:

„1. При недопустимо нарушение на авторското право или на друго защитено с настоящия закон право увреденото лице може да иска преустановяване на посегателството, а при опасност от повтаряне на нарушението — забрана за извършване на дейността, която ще представлява нарушение. Правото да се иска забрана е налице и когато за първи път възникне опасност от извършване на нарушение.

2. Който извършва действието умишлено или поради небрежност, дължи на увреденото лице обезщетение за причинените с това вреди. При определяне на размера на обезщетението може да се вземе предвид придобитата от причинилото вредата лице печалба. Обезщетението може да се изчисли и въз основа на сумата, която причинилото вредата лице е щяло да плати като справедливо възнаграждение, ако беше получило разрешение да ползва нарушеното право. Автори, съставители на научни трудове (член 70), фотографи (член 72) и артисти изпълнители (член 73) могат да искат и парично обезщетение за неимуществените вреди, когато и доколкото това е справедливо“.

Факти, производство и преюдициални въпроси

10. В качеството си на продуцент на звукозаписи Bastei Lübbe AG, дружество по германското право, е носител на авторските и сродните им права върху аудиоизданието на книга.

11. Г-н Michael Strotzer е притежател на интернет връзка, чрез която на 8 май 2010 г. този звукозапис е споделян за изтегляне с неограничен брой потребители на интернет платформа за обмен на файлове (*peer-to-peer*). Вещо лице установява с точност, че IP адресът принадлежи на г-н Strotzer.

12. С писмо от 28 октомври 2010 г. Bastei Lübbe приканва г-н Strotzer да преустанови нарушението на авторското право. Тъй като последният не изпълнява тази покана, Bastei Lübbe предявява пред Amtsgericht München (Районен съд Мюнхен, Германия) иск за парично обезщетение срещу г-н Strotzer в качеството му на притежател на въпросния IP адрес.

13. Г-н Strotzer обаче отрича самият той да е нарушил авторското право и поддържа, че неговата интернет връзка е достатъчно защитена. Той твърди освен това, че достъп до въпросната връзка са имали и родителите му, които обитават същото жилище, но че доколкото му е известно, те не са имали аудиокнигата на своя компютър, не са знаели за съществуването ѝ и не са ползвали софтуера за онлайн обмен на файлове. При това в момента на извършването на разглежданото нарушение компютърът бил изключен.

14. Amtsgericht München (Районен съд Мюнхен) отхвърля предявения от Bastei Lübbe иск за обезщетение с мотива, че г-н Strotzer не може да бъде приет за извършител на твърдяното нарушение на авторските права, тъй като е посочил, че е възможно и родителите му да са извършили това нарушение. Bastei Lübbe обжалва пред Landgericht München I (Областен съд Мюнхен I, Германия) — запитващата юрисдикция по настоящото дело.

15. Запитващата юрисдикция е склонна да приеме, че г-н Strotzer носи отговорност като извършител на твърдяното нарушение на авторското право, тъй като от неговите обяснения не следва, че в момента на извършване на нарушението интернет връзката е била ползвана от трето лице, поради което съществува голяма вероятност той да е извършителят. Запитващата юрисдикция обаче среща трудност с оглед на практиката на Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд, Германия), с която според нея осъждането на ответника би могло да влезе в противоречие⁴.

16. Наистина съгласно практиката на Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд), както я тълкува запитващата юрисдикция, ищецът е длъжен да посочи обстоятелства от правна и фактическа страна и носи тежестта да докаже извършеното нарушение на авторското право. Освен това Bundesgerichtshof приема, че съществува фактическа презумпция, че такова нарушение е извършено от притежателя на интернет връзката, след като никое друго лице не е имало възможност да използва тази интернет връзка към момента на нарушението. Ако обаче интернет връзката не е защитена в достатъчна степен или съзнателно е предоставена за ползване от други лица към момента на нарушението, то не съществува такава фактическа презумпция, че нарушението е извършено от притежателя на връзката.

17. В подобни случаи практиката на Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд) все пак възлага на притежателя на интернет връзката вторично задължение да посочи обстоятелства от правна и фактическа страна. Последният изпълнява това вторично задължение, когато изтъква, че други лица, чиято самоличност евентуално разкрива, имат отделен достъп до неговата интернет връзка и следователно е възможно да са извършили твърдяното нарушение на авторското право. Ако

⁴ Запитващата юрисдикция посочва по-специално решение на Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд) от 6 октомври 2016 г., I ZR 154/15, Afterlife.

обаче член на семейството е имал достъп до въпросната интернет връзка, нейният притежател не е длъжен да посочва допълнителни подробности за момента и начина на ползване на тази връзка предвид защитата на брака и семейството, гарантирана в член 7 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“) и съответните разпоредби на германското конституционно право.

18. При тези обстоятелства Landgericht München I (Областен съд Мюнхен I) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

- „1) Трябва ли член 8, параграфи 1 и 2 във връзка с член 3, параграф 1 от Директива 2001/29 да се тълкува в смисъл, че санкциите за нарушения на правото на предоставяне на публично разположение на произведение продължават да са „ефективни и възпиращи“ и когато е изключена отговорността за причинени вреди от страна на притежател на интернет връзка, чрез която са извършени нарушения на авторските права посредством Filesharing („обмен на файлове“), ако притежателят на интернет връзката посочи най-малко един член на семейството, който наред с него е имал възможност за достъп до посочената интернет връзка, без обаче да съобщи установени посредством съответни проучвания по-конкретни подробности относно момента и начина на използване на интернет от страна на този член на семейството?
- 2) Трябва ли член 3, параграф 2 от Директива 2004/48 да се тълкува в смисъл, че мерките за изпълнение на права върху интелектуалната собственост продължават да са „ефективни“ и когато е изключена отговорността за причинени вреди от страна на притежател на интернет връзка, чрез която са извършени нарушения на авторските права посредством Filesharing („обмен на файлове“), ако притежателят на интернет връзката посочи най-малко един член на семейството, който наред с него е имал възможност за достъп до посочената интернет връзка, без обаче да съобщи установени посредством съответни проучвания по-конкретни подробности относно момента и начина на използване на интернет от страна на този член на семейството?“.

19. Преюдициалното запитване постъпва в Съда на 24 март 2017 г. Bastei Lübbe, австрийското правителство и Европейската комисия представят писмени становища. Представители на Bastei Lübbe и на Комисията се явяват в съдебното заседание, проведено на 14 март 2018 г.

Анализ

Предварителни бележки

20. В писменото си становище Комисията изразява съмнения по отношение на релевантността на преюдициалните въпроси за решаването на спора в главното производство. Не споделям тези съмнения.

21. С преюдициалните си въпроси запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали е изпълнено изискването за ефективност на предвидените за изпълнение на авторските права мерки, произтичащо от член 8 от Директива 2001/29 и член 3 от Директива 2004/48, ако се позволи на притежателя на интернет връзка, чрез която са извършени нарушения на авторските права⁵, да се освободи от основаната на презумпция отговорност за въпросните

⁵ Разбирам това понятие като обхващащо както авторските права в тесен смисъл, така и сродните права, като правата на продуцентите на звукозаписи.

нарушения, като посочи, без повече уточнения, член на семейството, за когото твърди, че също е имал достъп до тази връзка. Съмненията на запитващата юрисдикция произтичат от практиката на Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд) относно средствата за правна защита, с които притежателите на нарушени авторски права разполагат по германското право.

22. Тълкуването и прилагането на националната съдебна практика на държавите членки е задача не на Съда, а единствено на националните съдилища. От принципа за съответстващо тълкуване обаче следва, че националните органи и съдилища са длъжни, доколкото е възможно, да тълкуват разпоредбите на вътрешното право по такъв начин, че да осигурят пълното действие на правото на Съюза. Посоченото изискване включва и задължението им да изменят постоянната национална съдебна практика, ако тя е несъвместима с това право⁶. Следователно с оглед на изискването за съответстващо тълкуване запитващата юрисдикция явно трябва, доколкото е възможно, да тълкува и прилага практиката на Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд) така, че да осигури пълното спазване на произтичащите от правото на Съюза задължения, свързани с ефективността на средствата за правна защита, с които разполагат носителите на авторски права. Без съмнение обаче е от компетентността на Съда да даде на запитващата юрисдикция всички необходими насоки, що се отнася до обхвата на тези задължения.

23. Ето защо, ако запитващата юрисдикция храни съмнения относно съответствието на практиката на Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд) с изискванията, произтичащи от правото на Съюза, както го тълкува тази юрисдикция, Съдът безспорно е компетентен да определи обхвата на посочените изисквания. Трябва да бъдат разгледани два аспекта на тази проблематика: обхватът на релевантните разпоредби от правото на Съюза и зачитането на основните права при прилагането на тези разпоредби.

Релевантните разпоредби на директиви 2001/29 и 2004/48

24. Директива 2001/29 е по-скоро лаконична по отношение на мерките, предназначени да осигурят спазването на правата, които тя хармонизира. Член 8 от тази директива предвижда само общо задължение за държавите членки да предвидят ефективни, съразмерни и възпиращи санкции за нарушения на посочените права. Държавите членки трябва да предвидят за засегнатите носители на права и възможността да предявяват иски за вреди. Конкретните мерки, които следва да се вземат за изпълнението на тези задължения, са оставени изцяло на самостоятелната преценка на държавите членки.

25. Въпреки това, като е взел предвид значението на правата върху интелектуална собственост за изграждането на вътрешния пазар, законодателят на Съюза е счел за необходимо да предвиди по-подробни хармонизирани правила, за да се гарантира еднаква закрила на тези права в целия Съюз⁷. Така Директива 2004/48 е изцяло посветена на мерките, предназначени за гарантиране спазването на правата върху интелектуална собственост.

26. Вярно е, че съгласно член 2, параграф 2 от Директива 2004/48 прилагането на последната не накърнява специфичните разпоредби относно авторското право, и по-специално тези на член 8 от Директива 2001/29. Следователно тази разпоредба дава предимство на нормите на Директива 2001/29 пред тези на Директива 2004/48. Това все пак не означава, че авторското право като цяло трябва да бъде изключено от приложното поле на Директива 2004/48. Член 2, параграф 1 от тази директива предвижда съвсем ясно, че нейните разпоредби се прилагат „за всички нарушения на права върху интелектуална собственост, както е предвидено в законодателството на Общността и/или в националното законодателство на съответната държава членка“. Тъй

⁶ Вж. като скорошен пример решение от 17 април 2018 г., Egenberger (C-414/16, EU:C:2018:257, т. 71 и 72).

⁷ Вж. съображения 1, 8 и 9 от Директива 2004/48.

като авторското право безспорно попада в обхвата на интелектуалната собственост, Директива 2004/48 се прилага за това право, при спазване на специалните разпоредби, които се съдържат в отнасящи се до него актове на правото на Съюза. Впрочем посочената директива включва специфични за авторското право разпоредби, по-специално в член 5, който установява презумпция за авторство или за собственост на права, сродни на авторското право.

27. Следователно член 8 от Директива 2001/29 трябва да се разглежда не като изолирана разпоредба от най-общ характер, а по-скоро като елемент от хармонизираната система за защита на правата върху интелектуална собственост, установена от Директива 2004/48. Тази система отива по-далеч от обикновената процесуална автономия на държавите членки, като възлага на последните конкретни задължения, чието спазване, включително в процесуален аспект, попада в обхвата на контрола на Съда, който излиза извън рамките на класическата проверка за спазване на принципите на равностойност и ефективност. Различно от това тълкуване би лишило Директива 2004/48 от самия смисъл на съществуването ѝ, тъй като тя не би добавила нищо към задължението на държавите членки, вече възложено им по силата на принципа на ефективност, да осигурят полезното действие на материалните разпоредби на правото на Съюза в областта на интелектуалната собственост. Всъщност би било нелогично да се приеме, че законодателят на Съюза е замислил директива, включваща задължения, които могат да бъдат изпразнени от всякакво съдържание посредством действието на процесуалните правила на държавите членки. Освен това Директива 2004/48 има самостоятелно приложно поле, тъй като съгласно член 2, параграф 1 от нея тя се прилага не само за защитата на правата върху интелектуална собственост, които са хармонизирани на равнището на правото на Съюза, но и за правата, предвидени в националните законодателства на държавите членки. Следователно тази директива не може да бъде сведена само до конкретен израз на общия принцип на ефективност на защитата на предоставените от правото на Съюза права, който се прилага във връзка с процесуалната автономия на държавите членки при липсата на специфични разпоредби в правото на Съюза.

28. Следователно, ако член 8, параграф 2 от Директива 2001/29, допълнен и уточнен в това отношение от член 13, параграф 1 от Директива 2004/48, предвижда право на засегнатия носител на права да предяви иск за обезщетение за вреди, това означава според мен задължение на държавите членки да предвидят и прилагат във вътрешните си правни системи механизми, реално позволяващи на носителите на права да получат обезщетение за понесените вреди. Докато конкретните процесуални механизми, предназначени да осигурят прилагането на тези директиви, са от компетентността на държавите членки, тяхната ефективност подлежи на контрол от страна на Съда. Противно на твърдението на Комисията в становището ѝ, този контрол не се ограничава до въпроса дали получаването на обезщетение за вреди е практически невъзможно или изключително трудно, тъй като тази преценка се извършва обикновено в рамките на контрола за спазване на принципа на ефективност. Контролът за спазване на задълженията, които произтичат от разглежданите директиви, изисква тълкуване на техните конкретни разпоредби с оглед на полезното им действие.

29. Главното производство се отнася до извършено посредством интернет нарушение на правото на предоставяне на публично разположение. За носителите на права, нарушени по този начин, е трудно да установят самоличността на нарушителите и да докажат участието им. Всъщност извършените посредством интернет нарушения не оставят веществени следи⁸ и позволяват до известна степен запазване на анонимността на виновните лица. Обикновено единствената улика, която е възможно да бъде намерена, е IP адресът, от който е извършено нарушението. Идентифицирането на притежателя на IP адреса, макар и да е точно, не е доказателство за отговорността на определено лице, особено ако съответната интернет връзка е била достъпна за повече от едно лица.

⁸ Противно например на продажбата на фалшифицирани стоки.

30. Поради тази причина националните правни уредби често предвиждат мерки за облекчаване на тежестта на доказване, която лежи върху понеслите вреди носители на авторски права. Подобна мярка може по-специално да приеме формата на презумпция за виновност на притежателя на интернет връзката за нарушението, извършено от неговия IP адрес. Тези мерки позволяват да се осигури ефективността на правото на носителите на разглежданите права да търсят обезщетение за вреди в случаите на извършени посредством интернет нарушения. Съгласно информацията, която се съдържа в преюдициалното запитване, такава презумпция е въведена в германската правна система по пътя на съдебната практика.

31. Задължението да се установи подобна презумпция, не е предвидено изрично нито в Директива 2001/29, нито в Директива 2004/48. Ако обаче тази мярка е основното средство, уредено от националното право с цел да се гарантира ефективността на предвиденото в член 8, параграф 2 от Директива 2001/29 право да се търси поправка на понесените вреди, тя трябва да се прилага последователно и ефикасно. Посочената мярка не би могла да постигне целта си, ако е твърде лесно да бъде оборена презумпцията за виновност, като по този начин засегнатият носител на права бъде оставен без друга възможност да предяви правото си на обезщетение за претърпените вреди. В подобен случай това право би станало илюзорно.

32. Ето защо, макар член 8, параграф 2 от Директива 2001/29 да не предписва никакво конкретно средство за осигуряване на ефективността на правото да се търси обезщетение за вреди, според мен от тази разпоредба следва, че наличните мерки трябва да се прилагат последователно и ефикасно. В това отношение националните съдилища имат първостепенната роля да преценяват доказателствата и да претеглят различните съществуващи интереси.

33. Следователно, ако запитващата юрисдикция има съмнения относно тълкуването и прилагането на практиката на Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд), свързана с отговорността и задълженията на притежателите на интернет връзка, тя трябва да даде предимство на онова тълкуване и прилагане, което позволява най-добре да се гарантира ефективността на защитата на правата върху интелектуална собственост.

Защитата на основните права

34. Изглежда, че проблемът, който запитващата юрисдикция среща при прилагането на практиката на Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд), е в използването на принципа за защитата на семейния живот, за да се ограничи задължението на притежателя на интернет връзката да предостави данни за лицето, което може да е извършило нарушението на авторските права. Така, когато притежателят на връзката посочи, че освен него и други лица са могли да имат достъп до тази връзка, той не е длъжен нито да разкрие самоличността им, нито да съобщи други отнасящи се до тях сведения, тъй като подобно задължение би представлявало неоправдана намеса в семейната му сфера.

35. В това отношение следва да се подчертае, че при прилагането на разпоредбите, транспониращи директиви 2001/29 и 2004/48, държавите членки, естествено, са обвързани от разпоредбите на Хартата. Правото на зачитане на личния и семейния живот е защитено с член 7 от Хартата. В съдебните спорове относно авторските права обаче правото на зачитане на личния и семейния живот може да се конкурира с основното право на собственост, закрепено в член 17 от Хартата. Интелектуалната собственост е изрично упомената в член 17, параграф 2.

36. Освен това Съдът вече е имал повод да подчертае, че правото на информация на ищеца във връзка с производство за защита на права върху интелектуална собственост е обхванато от правото на ефективни правни средства за защита, гарантирано с член 47 от Хартата, и по този начин позволява да се осигури ефективна защита на правото на интелектуална собственост⁹.

37. В подобно положение, в което различни основни права се конкурират, националните органи и съдилища следва да осигурят справедливо равновесие помежду им¹⁰. Възможно е също така да се наложи необходимото съвместяване на изискванията, свързани със защитата на различни основни права, да се осъществи на равнището на правото на Съюза, по-специално от Съда при тълкуването на това право¹¹.

38. В процеса на такова съвместяване трябва да се зачита основното съдържание на съответните основни права. Така Съдът е приел, че е в противоречие както с основното право на собственост, така и с правото на ефективна съдебна защита, да се разреши на банковите институции да се позовават на банковата тайна в името на закрепеното в член 8 от Хартата право на защита на личните данни, за да отказват да предоставят данни за титуляря на банкова сметка, които биха позволили срещу него да бъде предявен иск за защита на права върху интелектуална собственост¹².

39. Би било възможно аналогична линия на разсъждения да се следва и що се отнася до взаимовръзката между правото на интелектуална собственост и правото на ефективни правни средства за защита, от една страна, и правото на зачитане на семейния живот, от друга.

40. Ако признатото на притежателя на интернет връзката в името на защитата на семейния му живот право да откаже да предостави сведения за лицата, които е възможно да са извършили нарушението на авторските права, на практика възпрепятства носителя на тези права да получи обезщетение за понесената вреда, това би накърнило основното съдържание на правото му на интелектуална собственост. В такъв случай правото на собственост би трябвало да вземе превес над правото на зачитане на семейния живот. За сметка на това, ако националният съд приеме подобна намеса в семейния живот за недопустима, притежателят на интернет връзката би трябвало да носи отговорността за нарушението на авторските права. Както изглежда, такава вторична отговорност е възможна по германското право¹³. Преди притежателят на интернет връзката да бъде подведен под отговорност, националният съд следва да се увери, че не съществуват други процесуални средства, които биха позволили на претърпелия вреди носител на авторските права да установи самоличността на извършителите на нарушението, за да получи обезщетение¹⁴.

41. Освен това ми се струва, че при претеглянето на основните права могат да бъдат взети предвид и две други разпоредби на Хартата.

42. На първо място, става въпрос за член 20 от Хартата, който закрепя принципа на равенството пред закона. Всъщност съгласно информацията, която Bastei Lübbe предоставя в становището си, около 70 % от интернет връзките в Германия са „семейни връзки“, т.е. използвани в рамките на семейството. Така остават 30 % връзки, които не се използват по този начин, като притежатели на известен брой от тях навярно са лица, живеещи сами. Ако използването на дадена интернет връзка в рамките на семейството би позволило лесното избягване на

9 Решение от 16 юли 2015 г., Coty Germany (C-580/13, EU:C:2015:485, т. 29).

10 Решение от 15 септември 2016 г., Mc Fadden (C-484/14, EU:C:2016:689, т. 84).

11 Решение от 16 юли 2015 г., Coty Germany (C-580/13, EU:C:2015:485, т. 33).

12 Решение от 16 юли 2015 г., Coty Germany (C-580/13, EU:C:2015:485, т. 37—41).

13 Вж. решение на Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд) от 30 март 2017 г., I ZR 19/16 Loud, постановено след отправянето на преюдициалното запитване по настоящото дело.

14 Вж. в този смисъл решение от 16 юли 2015 г., Coty Germany (C-580/13, EU:C:2015:485, т. 42).

отговорността за нарушения на авторските права, това би довело до по-неблагоприятно третиране на лицата, които живеят сами и поради това не разрешават на други членове на семейството достъп до своята интернет връзка. Макар от гледна точка на правото на зачитане на семейния живот лицата, които живеят със семейството си, да не се намират в същото положение като онези, които живеят сами, такава разлика в положението не е налице, що се отнася до отговорността за нарушения на авторските права. Следователно самият факт на съжителството с други членове на семейството не би могъл да доведе автоматично до изключване на тази отговорност.

43. На второ място, член 54 от Хартата провъзгласява забрана на злоупотребата с признатите в нея права. Вярно е, че тази разпоредба е насочена главно срещу действия, които под прикритието на признатите в Хартата права в действителност имат за цел да воюват срещу основните права и да ги погазват¹⁵. Очевидно нарушаването на право върху интелектуална собственост не представлява действие от такова естество.

44. При все това забраната на злоупотребата с право отдавна е един от общите принципи на правото на Съюза¹⁶. По силата на този принцип правните субекти не могат да злоупотребяват, като се позовават на предоставените с нормите на Съюза права, за да получат произтичащи от тях облаги, без да бъде постигната целта на тези норми.

45. В главното производство г-н Strotzer поддържа, че не следва да носи отговорност за нарушението на авторските права, извършено чрез неговата интернет връзка, тъй като други лица, а именно родителите му, също имат достъп до тази връзка. От друга страна, той твърди, че родителите му въобще не са запознати със софтуера, използван за извършването на това нарушение, нито притежават на компютъра си произведението, незаконнообразно предоставено на публично разположение.

46. При това положение запитващата юрисдикция трябва да провери дали г-н Strotzer не злоупотребява с правото на закрила на семейния живот, като се позовава на него не за да предотврати евентуалното подвеждане на членовете на семейството му под отговорност за нарушението на авторските права, с което те очевидно нямат никаква връзка, а единствено за да избегне самият той да бъде подведен под отговорност за същото нарушение. Ако случаят е такъв, правото на закрила на семейния живот не би следвало да възпрепятства защитата на интелектуалната собственост на носителите на тези авторски права.

Заключение

47. С оглед на гореизложеното предлагам на Съда да отговори на поставените от Landgericht München I (Областен съд Мюнхен I, Германия) преюдициални въпроси по следния начин:

„Член 8, параграф 2 от Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество и член 13, параграф 1 от Директива 2004/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно упражняването на права върху интелектуалната собственост трябва да се тълкуват в смисъл, че не изискват във вътрешното право на държавите членки да се въведе презумпция за отговорност на притежателя на интернет връзка за нарушенията на авторските права, извършени посредством тази връзка. Ако обаче вътрешното право предвижда такава презумпция с цел да осигури защитата на посочените права, тази презумпция трябва да се прилага последователно, за да се

15 Вж. *Woods*, L. Article 54 — Abuse of Rights. — In: Peers, S., Hervey, T. K., Kenner, J. e.a. (ed.), *The EU Charter of Fundamental Rights: A Commentary*, Hart Publishing, Oxford-Portland (Oregon), 2014, p. 1539—1559.

16 Вж. като скорошен случай на прилагане решение от 6 февруари 2018 г., *Altun* и др. (C-359/16, EU:C:2018:63, т. 48 и сл.).

гарантира ефективността на защитата. Правото на зачитане на семейния живот, признато в член 7 от Хартата на основните права на Европейския съюз, не може да се тълкува по начин, който би лишил носителите на авторски права от всякаква реална възможност за защита на правото им на интелектуална собственост, закрепено в член 17, параграф 2 от Хартата на основните права“.